

Zak Ebrahim - Jeff Giles

A TERRORISTA FIA

Történet a választás szabadságáról

A fordítás alapja:

Zak Ebrahim – Jeff Giles: *The Terrorist's Son: A Story of Choice*.
Simon & Schuster, Inc., New York. All rights reserved.

Copyright © Zak Ebrahim, 2014

TED, the TED logo and TED Books are trademarks
of TED Conferences, LLC.

Fordította © Garamvölgyi Andrea, 2014

Szerkesztette: Rapajka Gabriella

Borítóterv: Juhász Gábor Tamás

Borítófotó: Ryan Lash

HVG Könyvek

Kiadóvezető: Budaházy Árpád

Felelős szerkesztő: Tanács Eszter

ISBN 978-963-304-209-0

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképeszeti úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2014

Felelős kiadó: Szauer Péter

www.hvgkonyvek.hu

Nyomdai előkészítés: typoslave [Pais Andrea]

Nyomás: mondAt Kft.

Felelős vezető: Nagy László

*Az ember a gondolatai szüleménye.
Amit gondol, azzá lesz.*
Gandhi

TARTALOM

1. 1990. november 5., Cliffside park, New Jersey	9
2. Napjainkban	19
3. 1981, Pittsburgh, Pennsylvania	24
4. 1986, Jersey City, New Jersey	34
5. 1991. január, Rikers Island börtönsziget, New York	44
6. 1991. december 21., New York állam legfelsőbb bírósága, Manhattan	53
7. 1993. február 26., Jersey City, New Jersey	59
8. 1996. április, Memphis, Tennessee	67
9. 1998. december, Alexandria, Egyiptom	76
10. 1999. július, Philadelphia, Pennsylvania	80
11. Utószó	91
Köszönetnyilvánítás	97
Név- és tárgymutató	99
A szerzőkről	103

1 1990. november 5.,
Cliffside park, New Jersey

Anyám ráz fel álmomból. „Baleset történt!”
Hétéves, dundi kisfiú vagyok, Tini nindzsa teknőcös pizsamában. Hozzászoktam már az éjjeli ébresztésekhez, csak hogy eddig mindig édesapám keltett fel, hogy hónom alá csapva kis szőnyegemet, imádkozni induljak a minaretbe. Anyám még sosem ébresztett ilyenkor.

Éjjel tizenegy óra van. Apám még nem ért haza Jerseyből. Újabban egyre később jön meg a mecsetből. Tréfás kedvű, szerető, melegszívű apa. Akkoriban csak így szólítom: *Baba*. Aznap reggel ismét megpróbált megtanítani, hogyan kösse meg a cipőfűzőmet. Őt érte baleset? *Miféle* baleset? *Megsérült? Meghalt?* Nem merek kérdezni – túlságosan félek a válaszoktól.

Édesanyám lepedőt vesz elő. Egy pillanatra fehér felhőként terül szét a levegőben, amint a padlóra teríti.

– Figyelj rám, Z! – fordul hozzám. Arcát szinte felismerhetetlenné torzítja az aggodalom. – Öltözz fel minél gyorsabban, aztán hozd ide a holmidat, és köss belőle batyut! Rendben? A nővéred majd segít.

Az ajtó felé indul, de még utánam szól:

– *Jallá, Z, jallá*. Siess!

– Várj! – kiáltok. Az első szó, amelyet képes voltam ki-
préselni magamból azóta, hogy kiugrottam szuperhősös
takaróm alól. – Mit tegyek a lepedőbe? Milyen... *hol-
mikát?*

Jó gyerek voltam – félénk és engedelmes. Igyekeztem
szót fogadni.

Anyám megáll és rám néz.

– Bármilyen jó lesz – válaszolja. – Nem tudom, vissza-
jövünk-e ide valaha.

Megfordul, és kimegy a szobából.

Miután összepakolunk, a testvéreimmal együtt lecapla-
tunk a nappaliba. Anyám éppen apám Brooklynban élő
unokatestvérével – Ibráhim bácsival, vagy ahogy mi hív-
juk, Ammuval – veszekszik telefonon. Arca kipirult. Bal
kezevel a kagylót markolja, jobbjaival a füle körül meg-
lazult *hidzsábot* igazgatja idegesen. A háttérben szól a tévé.
Megszakítjuk híreinket. Anyám észreveszi, hogy nézzük.
Odarohan, kikapcsolja.

Majd – elfordulva – vált még pár szót Ammu Ibráhim-
mal. Alighogy leteszi a telefont, újra megcsörren. Csengése
fülsértő sivítás az éjszakában: túl hangos, úgy szól, mintha
már *tudna* valamit.

Anyám felveszi a kagylót. Baba egyik barátja az, a me-
csetből: Mahmúd, a taxis, akit a haja miatt mindenki csak
Vörösnek hív. Kétségbeesetten keresi apámat. „Nincs itt!”
– feleli anyám. Majd egy pillanatnyi szünet után annyit
mond: „Rendben” – és leteszi a telefont.

De megint megcsörren. Rémes hang.

Nem tudom kitalálni, ezúttal ki telefonál. Anyám csak
kérdőz: „Tényleg? Rólunk? A rendőrség?”

Kicsivel később a nappali padlójára terített pléden ébredek. Óriási a felfordulás, valahogy mégis elbőbiskoltam. Látom, hogy az ajtó előtt már halomban áll minden, amit magunkkal tudunk vinni – meg az is, amit nem –, és félok, hogy a torony menten leborul. Anyám fel-alá járkál, újra és újra átnézi a táskáját, ellenőrzi, hogy megvan-e minden – leginkább hármunk születési anyakönyvi kivonata. Ezzel tudja bizonyítani – ha bárki kéri –, hogy ő az anyánk. Édesapánk, El Sayyid Nosair Egyiptomban született, anyánk azonban Pittsburghben. Mielőtt elmondta a hitvallást, a *sahádát* a helyi mecsetben, s ezzel felvette az iszlám hitet – és a Khadija Nosair nevet –, Karen Millsnek hívták.

– Ibráhim bácsikád értünk jön – közli anyám, amikor látja, hogy a szememet dörgölve felülök. Aggódó hangjába egy kis türelmetlenség is vegyül. – Már ha egyáltalán ideér.

Nem kérdezem, hová megyünk, és senki nem is mondja el. Várunk. Sokáig. Ennyi idő alatt Ammunak már rég ide kellett volna érnie Brooklynból. Anyám egyre gyorsabban rója a köröket a lakásban, engem pedig egyre jobban feszít valami belülről. A nővérem magához ölel. Bátornak szeretnék látszani. Átkarolom az öcsémet.

– *Já Allah!* – kiált fel anyám. – Én ebbe beleőrülök!
Bólintok, mintha megérteném.

Elmesélem, mit nem mondott el akkor édesanyám. A New York-i Marriott Hotel báltermében, előadása után egy arab fegyveres megölte Meir Kahane rabbit, a Zsidó Védelmi Liga alapítóját. A merénylő menekülés közben lábon lőtt egy idős férfit, a hotel előtt beszállt egy taxiba, de később kiugrott a járműből, és fegyverrel a kezében

elfutott. A postaszolgálat egyik éppen arra járó biztonsági őre tűzharcba keveredett vele. A fegyveres az utcán esett össze. A hírekben mindenütt kiemelték azt a hátborzongató részletet, hogy mind a rabbit, mind pedig a merénylőt a nyakán érte a lövés. Ezt egyikük sem élhette túl, gondolták akkor.

A híradók újabb és újabb részletekkel frissítették a sztorit. Egy órával korábban, amíg mi gyermekkorunk utolsó perceiben az igazak álmát aludtuk odafent, az emeleten, anyám felkapta a fejét Meir Kahane nevére. A képernyőre pillantva először az arab fegyveres képét látta meg. A szíve majd kiugrott a helyéről: a merénylő az édesapám volt.

Hajnali egy óra. Ibráhim bácsi kocsija végre megáll a ház előtt. Azért jött ilyen későn, mert megvárta, míg felesége és gyermekei elkészülnek. Ragaszkodott hozzá, hogy elkísérjék őt, mert – hithű muszlimként – nem kockáztathatta, hogy együtt lássák egy nővel, aki nem a felesége, vagyis az anyámmal. Így már öten ülnek a kocsiban, amikor mi négyen megpróbálunk bezsúfolódni. Érzem, hogy anyám egyre ingerültebb: ő is éppoly hívő ember, mint a nagybátyám, de nem lettek volna kettesben: mi, a *gyerekei* is ott lettünk volna velük az autóban, így az egész csupán fölösleges időpocsékolás volt.

Nem sokkal később már egy alagúton haladunk át. Gyéren világító fénycsövek suhannak el a fejünk felett. A kocsiban szörnyű zsúfoltság. Egymásba gabalyodott karok és lábak mindenütt. Anyámnak vécére kellene mennie. Ibráhim bácsi megkérdi, szeretné-e, hogy megálljunk valahol. Anyám tagadólag rázza a fejét. „Vigyük el a gyerekeket

Brooklynbba, aztán menjünk be a kórházba. Rendben? Amilyen gyorsan csak lehet. *Jallá!*” – mondja.

Most hangzott el először az a szó, hogy *kórház*. Apám kórházban van. Mert balesete volt. Tehát megsérült, de nem halt meg. Kezd összeállni a kép.

Amikor végre Brooklynba érünk – ahol Ammu Ibrahim a Prospect park környékén, egy nagy, téglalapépítésű társasházban lakik –, mind a kilencen egyszerre esünk ki a kocsiból, összegubancolódvá, akár egy pamutgombolyag. Az előcsarnokban ezer évet kell várni a liftre, ezért anyám, akinek már nagyon sürgős, kézen fog, és a lépcsőház felé vezet.

Kettesével veszi a lépcsőfokokat. Én a nyomában loholok. Egy pillanatra felsejlik a második emelet, majd a harmadik. Ammu lakása a negyediken van. Vadul zihálva lépünk a folyosóra. Ujjongunk: sikerült! Legyőztük a liftet! De ekkor észrevesszük, hogy a bácsikám lakása előtt három férfi áll. A két öltönyös lassan elindul felénk, már messziről lobogtatják az igazolványukat. A harmadik, egy egyenruhás rendőr, a fegyveréért nyúl. Anyám tesz néhány lépést feléjük. „Elnézést, de ki kell mennem a mosdóba – mondja. – Majd beszélünk, ha végeztem.”

A férfiak zavartan összenéznek, de beengedik anyámat. Ám látva, hogy engem is be akar vinni magával, az egyik öltönyös a kezével megálljt int, mint egy közlekedési rendőr.

– A fiú kint marad – szól ránk.

– Ő a fiam – feleli anyám –, és velem jön.

– Azt nem engedhetjük – mondja erre a másik öltönyös. Anyám egy pillanatra elbizonytalanodik, majd rákérdez:

– Azt gondolja, kárt teszek magamban odabent? Vagy a *fiamban*?

Az előbbi öltönyös meghökkenve néz rá.

– A fiú velünk marad – jelenti ki. Majd lepillant rám, és idétlenül mosolyogni próbál. – Biztos te vagy – belenéz a jegyzeteibe – Abdul Aziz!

Megijedek, bólogatni kezdek, és nem tudom abbahagyni.

– Z – nyögöm ki végre.

Ebben a pillanatban Ibráhim családja jelenik meg a lakásajtóban. A kínos csend végre megtörik. A nénikém betereli a gyerekeket a lakás egyetlen hálószojájába, és ránk parancsol, hogy aludjunk. Hatan vagyunk a szobában, amely tele van színes, falba épített emeletes ágyakkal – olyan az egész, mint egy játszóház. Míg mi, mint apró kukacok az almába, befészkeljük magunkat az ágyakba, anyám a rendőrökkel beszélget a nappaliban. Próbálok a falon át hallgatózni, de nem hallok mást, csak mormogást meg a bútorok csikorgását a parkettán.

A nappaliban ülő öltönyösök sok mindenre kíváncsiak. Anyámra csak úgy záporoznak a kérdések. Kettőre mind a mai napig emlékszik: „Mi a jelenlegi lakcíme?” „Tudta-e, hogy a férje ma este le akarja löni Kahane rabbit?”

Az elsőre nehezebb választ adnia, mint a másodikra.

Baba New York város alkalmazásában áll: a hűtési és fűtési rendszerek karbantartását és javítását végzi az egyik manhattani bíróság épületében. Elvárás, hogy a városi közalkalmazottak az öt New York-i kerület egyikében lakjanak, ezért papíron a bácsikám lakásában élünk. Emiatt az apró, adminisztrációs füllentés miatt szállt ki ma ide a rendőrség.

Miután mindezt tisztázza, anyám őszintén válaszol a másik kérdésre is: semmit sem tudott a tervezett merényletről. Egyetlen árva szót sem hallott soha ezzel kapcsolatban. *Semmit*. Ő már a verbális erőszaktól is elborzad. A mecsetben mindenki tudja, jobb, ha a jelenlétében nem kezd el agitálni.

Majd sorra megválaszolja az ellenőrző kérdéseket is. Emelt fővel, nyugodtan. De legbelül ott dübörög benne: mennie kell apámhoz a kórházba, mellette kell lennie.

Végül nem bírja tovább.

– A tévében azt mondták, Sayyid haldoklik.

Az öltönyösök összenéznek, de nem felelnek.

– Mellette akarok lenni! Nem akarom, hogy egyedül haljon meg.

Semmi válasz.

– Elvinnének hozzá? Kérem! *Kérem*, vigyenek el hozzá!

Szakadatlanul ezt ismételgeti. Az öltönyösök végül fel-sóhajtanak, és elteszik a jegyzettömbjüket.

A kórház előtt mindenhol rendőrök nyüzsögnek. A tömeg is egyre gyűlik. Ide sereglik mindenki, akiben felébredt a harag, a félelem vagy a kíváncsiság. Megérkeznek a közvetítőkocsik. Fejünk felett helikopter köröz. Anyámat és Ibráhim bácsit két civil ruhás rendőrhöz kísérik, akik nyíltan ellenségesek. Semmibe veszik a családomat. Hiszen ez csak egy merénylő családja. Anyám szinte sokkos állapotban van, ráadásul rettenetesen éhes. A rendőrök haragja egyetlen inger a sok közül, amelyet csupán a kábultság kódén át érzékel.

Őt és a nagybátyámat a főbejárattól távol eső oldalajtón viszik be a kórházba. Hosszú, frissen felmosott, az éles fényben csillogó folyosó vezet a liftekhez. Az előtérben hatalmas, ordító tömeg igyekszik átjutni a biztonságiakon. Az újságírók kérdéseket kiabálnak. Villognak a vakuk. Anyám hideg verejtékben úszik. Minden ereje elhagyja. Zúg a feje, fáj a gyomra.

„El fogok ájulni – mondja Ibráhimnak. – Beléd kapaszkodhatok?”

Ibráhim elhúzódik tőle. Mint hithű muszlimnak, tilos idegen nőhöz érnie. Annyit megenged anyámnak, hogy megkapaszkodjon az övében.

A liftekhez érve az egyik rendőr az ajtóra mutat, és odavakkantja: „*Befelé!*” Gyűlölettel teli némaságban haladnak felfelé, az intenzív osztályra. Amint anyám kilép a liftből a szemet bántón fényes folyosóra, egy kommandós szegezi a mellkasának a fegyverét.

Anyám megrémül. Ibráhim is. Az egyik rendőr leinti a túlbuzgó kommandóst, aki erre leereszti a fegyvert.

Anyám rögtön apám betegágyához rohan. Ibráhim lassan megy utána, hagy neki időt.

Baba nincs eszméleténél. Teste csúnyán felpuffadt, mellkasa meztelen. Mindenféle csövek és drótok kötik össze a körülötte álló, mintegy fél tucat géppel. Nyakán hosszú, összevarrt seb éktelenkedik – itt érte a biztonsági őr golyója. Mintha egy óriási hernyó mászna a nyakán. Ágya körül nővérek sűrögnek. Nem örülnek a váratlan látogatásnak.

Anyám megsimítja a vállát. Apám teste merev, bőre pedig olyan hideg, hogy rémülten visszahőköl.

– Meghalt? – kérdezi remegő hangon. – *Já Allah!* Már meghalt!

– *Nem* halt meg – feleli az egyik nővér a merénylő családjának kijáró, leplezetlen arroganciával. – De ne fogdossa. Nem érhet hozzá!

– Hiszen a férjem. Miért nem érhetek hozzá?

– Mert ez a szabály.

Anyám nem érti. Túlságosan zaklatott. Később arra jut, hogy a nővérek biztosan attól féltek, kitépi a csöveket meg a drótokat, és hagyja apámat meghalni. Hát nem ér hozzá. De fölé hajol, és a fülébe súg valamit. Azt mondja neki, hogy most már nincsen semmi baj, itt van mellette, és szereti. Ha csak azért tartott ki, mert rá várt, akkor most már minden rendben van. Ha akar, elmehet. És amikor a nővérek nem néznek oda, arcon csókolja.

Később, az intenzív osztályon kívül, egy kis irodában az orvos közli anyámmal, hogy apám nem fog meghalni. Ez az orvos az első ember, aki aznap este kedvesen szól hozzá, őt pedig annyira megérinti az együttérzés és az egyszerű emberség, hogy – most először – elsírja magát. Az orvos vár, míg anyám kissé megnyugszik, csak aztán folytatja a mondandóját. Elmagyarázza, hogy Baba rengeteg vért vesztett, így transzfúzióra volt szüksége. A lövedék még mindig bent van valahol a nyakában, de – mivel elkerülte a nyaki ütőeret – nem akarják a golyó keresésével veszélyeztetni az életét. Az mentette meg, hogy a golyó a testében maradt.

Az orvos anyámmal marad, míg próbálja feldolgozni, felfogni a hallottakat. Aztán megint megjelennek a rendőrök. A lifthez kísérik apámat és Ibráhimot, és

megnyomják a „lefelé” gombot. Amikor megérkezik a lift, és kinyílik az ajtaja, egyikük odabök, és megint csak annyit mond: „Befelé!”

Hajnalodik. Máskor szépnek tetszene az ég. De most jött a hír, hogy Kahane rabbi belehalt a sérüléseibe – az ő testéből távozott a golyó, így nem élte túl, amit apám igen. A parkoló még mindig tele van rendőrautókkal és közvetítőkocsikkal. Szörnyű az egész. Sem anyám, sem a bácsikám nem tudta elmondani a reggeli imáját. Anyámat két dolog vigasztalja. Az egyik, hogy bármi kerítette is hatalmába az apámat, ami miatt elkövette ezt a szörnyű tettet, többé nem fog bántani senkit. A másik, hogy apám életben maradt, ez pedig ránk nézve hatalmas áldás. Mindkettőben tévedett.